

N:o 75.

Af herr **P. Pehrsson** i Österby, *om ökad aflöning åt befattningshafvare vid uppfostringsanstalten å Bona.*

I 1908 års statsverksproposition har Kungl. Maj:t under andra hufvudtiteln bland extra anslag (punkt 22) föreslagit Riksdagen att till aflöningar åt tjänstemän och betjente vid statens uppfostringsanstalt å Bona bevilja ett förslagsanslag, högst 26,250 kronor. Af de i statsverkspropositionen åberopade protokollen öfver justitiedepartementetsärenden framgår, att styrelsen för uppfostringsanstalten å Bona i underdånig skrifvelse den 19 oktober 1907 rörande anstaltens anslagsbehof för år 1909 ansett en förbättring af löneförmånerna för samtliga befattningshafvande vid anstalten, med undantag af läkaren, vara af största behof påkallad. På grund däraf har styrelsen, som tillika erinrat, att 1907 års Riksdag, för de vid rikets fångvård anställda befattningshafvande af lägre grad beslutat afsevärda löneförhöjningar, hvilka få åtnjutas från och med 1908, samt med åberopande af de grunder, som i allmänhet iakttagits vid senare regleringar af lönestaterna äfven vid andra statens verk, upprättat förslag till ny lönestat vid anstalten.

Enligt denna lönestat skulle bland annat en förman vid anstalten erhålla samma löneförmåner, som nu åtnjutas af vaktkonstapel vid fångvården, d. v. s. utom bostad med bränsle 600 kr. i lön, 500 kr. i tjänstgöringspenningar samt 100 kr. i ålderstillägg efter resp. 5 och 10 år, så att slut aflöningen uppginge till 1,300 kronor. Härförutom skulle förman i likhet med betjente vid fångvården äga att årligen uppbära af det till anstaltens verksamhet anvisade förslagsanslag 100 kr. såsom beklädnadsersättning.

Detta förslag har af anstaltens styrelse blifvit utförligt motiveradt i den ofvanberörda underdåniga skrifvelse, hvilken finnes i bilagorna till statsverkspropositionen (sid. 78 och 79) refererad och till hvilken jag tillåter mig hänvisa. I sitt yttrande öfver den sålunda gjorda framställningen uttalar föredragande departementschefen, hvilken icke biträdt löneökningsförslaget i fråga, följande: »Dock anser jag icke osannolikt, att för åtskilliga af befattningshafvandena, särskildt de lägst aflönade, en löneförhöjning inom en ej aflägsen framtid kan finnas erforderlig. Men att redan nu, så kort tid efter det anstalten trädt i verksamhet, ändra den antagna lönestaten, synes mig icke lämpligt. Dertill kommer, att frågan om lönereglering för fångvårdens tjänstemän för närvarande är föremål för behandling i löne-regleringskomitén, och det synes mig med hänsyn till den öfverensstämmelse, som bör råda mellan fångvårdens lönestater och lönestaten vid Bona, lämpligt att afvakta resultatet af sagda arbete, innan frågan om ny lönestat för Bona upptages till behandling. Att med anledning af den för vissa af fångvårdsanstaltens befattningshafvande år 1907 verkställda löne-reglering göra partiella ändringar i sistnämnda lönestat, torde ej vara nödigt.»

De skäl, som af Bonastyrelsen åberopats, synas dock tala starkare, för att i synnerhet de lägre tjänsteinnehafvarnes löner böra höjas, än de formella skäl, som framdragas deremot. Och i departementschefens yttrande gifves också ett medgifvande, att »en löneförhöjning inom en ej aflägsen framtid kan finnas erforderlig». Det häremot anförda skälet, att en öfverensstämmelse bör råda mellan fångvårdens lönestater och Bona lönestat, synes snarare tala *för* än *emot* att förmännen vid Bona, som, då sistnämnda lönestat uppgjordes, sattes i paritet med vaktkonstaplarna vid fångvården, också nu, då dessa fått sin ställning förbättrad, få samma löneförhöjning som vaktkonstaplarna i allmänhet. Och man torde kunna hysa den förmodan att det var ett förbiseende, beroende därpå att icke något förslag därom förelåg, som gjorde att de lägre befattningshafvarne vid Bona utslötos från den löneförbättring, som år 1907 tillerkändes med dem jämställda betjente vid fångvården.

Att icke tjänstemännens vid fångvårdens lönestat samtidigt ordnades fick år 1907 icke utgöra något skäl emot ordnandet af vaktbetjentes löner. Så synas nu icke de betjente vid Bona, som år 1907 icke medtogos i den allmänna löneförhöjningen, äfven i år böra ställas utan löneförbättring af det skäl att icke på samma gång tjänstemännens löner regleras. Med afseende på hvad eljest anförts emot den begärda löneförhöjningen, nämligen att anstaltens verksamhet är så ny och dess lönestat så nyligen fastställd,

att en förändring på den grund ej torde vara nödig, tillåter jag mig påpeka, att denna anstalts arbete synes vara af den stora vikt, att den på allt sätt bör stödjas i sin verksamhet,

Efter dess resultat torde ett afgörande träffas, om det är lämpligt att vidare utsträcka tillämpningen af den ideella princip, som alltmera tränger sig fram i fråga om minderåriga förbrytares behandling, att gentemot dem använda så långt möjligt är pedagogiska i stället för straffrättsliga åtgärder. Och just nu under den kräfvande organisationstiden, då det gäller att försäkra sig om de goda *personliga* krafter, hvarförutan detta arbete måste stranda, synes det vara af vikt, att löneförmånerna icke ställas för ogynnsamma i förhållande till deras, som äro med dem i arbete och ställning jämställda.

De kraf, som ställas på en förman vid en uppfostringsanstalt af Bonas art, äro för öfrigt betydligt större än de, som ställas på en vaktkonstapel vid ett fängelse eller en tvångsarbetsanstalt. Utom det att de skola sköta en vaktkonstapels tjänst vid en anstalt, där icke vanliga, arbetet understödjande ordningsförhållanden förekomma, utan där det uppfostrande momentet med det ansvar och de svårigheter, som äro dermed förbundna, är det dominerande, skola de dessutom gifva handledning i olika arbetsgrenar och yrken. Att de då skola hafva en så afsevärdt mindre årsinkomst än vaktkonstaplarna, som 850 högst 1,000 kronor mot deras 1,200 högst 1,400 kronors, kan icke verka till anstaltens fromma. Då jag härmed vill hemställa om att de lägre befattningshafvandes vid Bona aflöningsförmåner måtte höjas till samma belopp som med dem jämställdes i fångvården, är det icke endast på grund af att billighet och rättvisa synes kräfvat detta, utan äfven på den grund, att det synes mig vara en naturlig konsekvens af det beslut om höjning af fångvårdsbetjäntes löner, som 1907 års Riksdag fattade, och tillika vara ett villkor för att denna anstalt skall kunna draga till sig och behålla de dugliga krafter, som äro oundgängligen nödiga för lösandet af dess svåra och kräfvande uppgift.

Tillämpningen af Bonastyrelsens lönestatsförslag beträffande de lägst aflönade befattningshafvandena, hvilka äro förmännen, maskinisten, bokhållaren och husmodern, skulle betinga en ökning af det af Kungl. Maj:t. äskade förslagsanslaget till löner åt befattningshafvande vid Bona med 3,250 kronor, hvarjämte för beredande af beklädnadsersättningar åt 10 förmän och 1 maskinist skulle erfordras af det till anstaltens verksamhet i öfrigt begärda förslagsanslag ett belopp af 1,100 kronor.

På grund af hvad jag här ofvan framställt, tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville bevilja till aflöningar åt tjänstemän och betjente vid statens uppfostringsanstalt å Bona ett förslagsanslag högst 29,500 kronor
och till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever m. m. ett förslagsanslag af 46,500 kronor.

Stockholm den 25 januari 1908.

Per Pehrsson.

Österby.
